

HUMAN AKCIJA ZA
RIGHTS LJUDSKA
ACTION PRAVA

Podgorica, 30.12.2013.

Portal "Cafe del Montenegro"
Aleksandra Obradović, urednica

Poštovana g-đo Obradović,

u prilogu dostavljam moje reagovanje na tekst koji ste objavili na portalu „Cafe del Montenegro” (CdM), u subotu 28. decembra 2013, pod naslovom „Riječ, slika i neprijatelj: Gorjanc-Prelević stala u odbranu reketaškog novinarstva”, i, ponovo, moje otvoreno pismo članovima Organizacionog odbora konferencije „Riječ, slika, neprijatelj” od 19. decembra ove godine, koje nijeste objavili.

Upozoravam da ste prekršili Kodeks novinara Crne Gore objavljivanjem reagovanja na moje pismo, koje CdM ni prethodno, a ni istovremeno sa reagovanjem nije objavio, iako je pismo poslato svim medijima 19.12.2013, odmah istaknuto na internet stranici NVO Akcija za ljudska prava www.hraction.org, istog dana objavljeno i na portalu Vijesti, portalu PCNEN, a onda i u štampanom izdanju Vijesti i Monitoru. Konkretno, prekršili ste član 1 Kodeksa novinara Crne Gore, tumačen u skladu sa smjernicom "Tačnost" (1.2b) koja glasi: "Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem."

Kada objavite reakciju na nešto sa čime prethodno ili istovremeno nijeste odgovarajuće upoznali Vašu publiku, tada očigledno neadekvatno naglašavate jedan aspekt priče i izvještavate jednostrano. U mom reagovanju na tekst koji ste objavili svakako neću, samo za Vaše čitaoce, ponavljati brojne argumente koje sam prvobitno iznijela u otvorenom pismu, pa ste, propuštajući da objavite to pismo bar istovremeno kada i reakciju na njega, neposredno nanijeli štetu i meni i čitaocima portala CdM.

Takav pristup je suprotan i članu 2 Kodeksa, prema kome je novinar dužan da brani pravo na slobodan komentar i kritiku, koje sam upotrijebila 19. decembra, javno reagujući na kvalitet javne izložbe.

Očekujem da u skladu s obavezama prema Ustavu, Zakonu o medijima i Kodeksu novinara Crne Gore, u cjelosti i odgovarajuće povezano objavite moje prethodno obraćanje članovima Organizacionog odbora Konferencije „Riječ, slika, neprijatelj” i priloženo reagovanje na njihovo reagovanje, koje ste objavili 28.12.2013.

Tea Gorjanc-Prelević,
izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava

ODGOVOR NA REAGOVANJE ORGANIZATORA KONFERENCIJE
„RIJEČ, SLIKA I NEPRIJATELJ”

30.12.2013.

U nedostatku argumenata za osporavanje moje kritike izložbe, koja uključuje odbranu više desetina naslovnica dnevnih listova *Vijesti* i *Dan*, kao i šest primjera naslovnica nedjeljnika *Monitor* kao legitimnih pojava slobode izražavanja, Vujović i navedena udruženja pokušavaju da moje stavove i rad saradnika u Akciji za ljudska prava prikažu pristrasnim samo zato što je moj suprug akcionar 3,5% udjela u nedjeljniku *Monitor*, jer je, prije nekoliko godina, zajedno sa drugim građanima, skromnim ulaganjem spriječio da finansijski propadne taj jedini politički nedjeljnik u Crnoj Gori. Ovaj minorni procenat učešća u vlasništvu ni po jednom zakonu u Crnoj Gori nije dovoljan da bi se tzv. povezana lica mogla podvesti pod sukob interesa. *Monitor* ne ostvaruje profit, moj suprug nije primio ni jednu dividendu niti bilo kakvu materijalnu korist od tog udjela, niti ima bilo kakav uticaj na uređivačku politiku. S druge strane, u izvještajima Akcije za ljudska prava o samoregulaciji medija, *Monitor* je kritikovan jer nije obezbijedio samoregulaciju i notirano je više primjera kršenja Kodeksa od strane tog nedjeljnika nego što ih je primjetio i sam Medijski savjet za samoregulaciju, koji me neosnovano optužuje za pristrasnost prema *Monitoru*.

Umjesto brige za interese britanskih poreskih obveznika, koji finansiraju Akciju za ljudska prava, gospodin Vujović, čiji rad neposredno plaćaju crnogorski poreski obveznici kao izvršnog sekretara Medijskog savjeta za samoregulaciju i predsjednika Savjeta Agencije za elektronske medije, trebalo je da se postara da argumentima može da opravda svoj rad i stavove, umjesto što neutemeljeno optužuje i vrijeđa neistomišljenike.

Kolektivan stav udruženja koji okupljaju i veliki broj crnogorskih medija iskazan u reagovanju zaslužuje da predstavim sve niske udarce koje sam dobila umjesto argumentovanog odgovora na kritiku izložbe "Riječ, slika i neprijatelj". Podsjećam, za izložbu sam tvrdila, na osnovu više desetina konkretnih i obrazloženih primjera, da više liči na sprečavanje kritike vlasti i slobode izražavanja nego što ukazuje na kršenje profesionalnih standarda od tri medija koji su tamo pretežno istaknuta na stub srama. Nijedan moj argument nije pobijen, niti je uopšte pokušano da se s njima polemise.

Posebno je neistinito u reagovanju organizatora konferencije da su *Vijesti naručile* moju kritiku izložbe i da su je *jedino* *Vijesti* objavile - obje tvrdnje su netačne, a prva je za mene i uvredljiva;

da sam se *prihvatila da budem advokat medija i prakse da žrtve deportacije iz '92. budu proglašene krivima, da pobjeda Obame bude proglašena kao veliki poraz zvanične Podgorice, da visoki evropski zvaničnici budu okrivljeni da su plaćenici istog režima* – ništa što sam ikada napisala, nijednog razumnog čovjeka ne može da navede na takav zaključak;

da sam *pokrenula projekat monitoringa Medijskog savjeta za samoregulaciju sa ciljem da opstruiram ovo tijelo, i da sprovodim sopstveni monitoring medija u cilju relativizovanja svih kršenja profesionalnih standarda* – cilj projekta nadzora samoregulacije u medijima je da

podstakne objektivnu i kvalitetnu samoregulaciju. U tom cilju u saradnji s advokatom za medijsko pravo iz Londona izdajemo po dva biltena mjesečno o evropskim standardima slobode izražavanja, a svakih šest mjeseci objavljujemo izvještaje u kojima argumentovano ocjenjujemo rad postojećih samoregulatornih tijela, pa tako i Medijskog savjeta za samoregulaciju (MSS). Činjenica je da ovaj Savjet, na čelu sa Rankom Vujovićem, od početka kao opstrukciju doživljava ideju da bilo ko nadzire njihov rad, koji je, inače, finansiran novcem građana – iz državnog budžeta. Činjenica je i da nisu spremni da polemišu s našim analizama, koje pokazuju da su skloni da žmure na kršenja Kodeksa od strane medija koji su njihovi članovi, a s druge strane spremni da, i pogrešno ili neobrazloženo, kritikuju one koji to nisu, kao i da kritikuju paušalno, bez obrazloženja i pozivanja na konkretno načelo Kodeksa.

Posebno je neutemeljena tvrdnja da izvještaji Akcije za ljudska prava o samoregulaciji imaju za cilj da relativizuju problem kršenja profesionalnih standarda, *prikazujući ga kao sveopšte nepoštovanje standarda u kome niko nije nevin* – naši izvještaji pokazuju stanje kakvo jeste, a ne kakvo bi neko želio da bude. I Evropska komisija u izvještaju o napretku Crne Gore za 2013. govori da primjena etičkih standarda ostaje izazov za većinu medija – što jeste poruka i naših izvještaja. Iako smo zabilježili da *Dan* prednjači u broju kršenja kodeksa od strane štampanih medija, a *TV Pink* od strane televizijskih stanica, to ne znači da se i drugi mediji, pogotovo javni servis TVCG i *Pobjeda*, u većinskom državnom vlasništvu, ne ističu kršenjima profesionalnih načela, što MSS nije uvijek primjećivao, pogotovo ne u odnosu na televizijske stanice koje su i njegovi članovi. Sudeći po nalazima naših izvještaja, u kojima se kritikuju i *Dan* i *Vijesti* i *Monitor*, neozbiljna je svaka kvalifikacija mene ili ljudi koji su radili na izvještajima kao pristrasnih. Uostalom, umjesto šamaranja, dajte argumente s kojima se može polemisati. U nekim slučajevima utvrdili smo više slučajeva kršenja Kodeksa kod *Vijesti*, *Dana* i *Monitora* i od samog MSS, ali se često, i obrazloženo, nismo složili s nalazima kršenja koja je utvrdio MSS. Isti je problem sa izložbom – nisam napisala da u crnogorskim medijima nema kršenja profesionalne etike, ili da *Dan*, *Vijesti* i *Monitor* ne krše ta pravila – o tome dovoljno govore naši izvještaji – problem je što je izložba tu pojavu pogrešno prikazala – u očigledno pretjeranoj namjeri da se sve ono s čim se njeni autori politički ne slažu netačno predstavi kao kršenje ljudskih prava i profesionalne etike. Ne bih se oglašavala da su autori izložbe pošteno rekli – *ovdje smo okačili sve naslovnice sa političkim i drugim stavovima s kojima se mi ne slažemo*. Međutim, oni su sve eksponate proglasili kršenjem ljudskih prava ili etičkih pravila. Jedino stručno časno i građanski odgovorno je suprotstaviti se argumentima takvom, u velikom broju slučajeva, pogrešnom stavu, koji neophodnu kritiku vlasti predstavlja kao društveno nepoželjnu i zabranjenu.

Stil obračuna Vujovića i navedenih udruženja sa mnom, svjedoči o njihovoj nespremnosti na dijalog i uvažavanje drugačijeg mišljenja. Iako se u mom pismu njima ne može naći ni jedna uvredljiva lična kvalifikacija, oni me u njihovom reagovanju, bez ijednog razumnog argumenta nazivaju "skribomanom pamfleta", "neznavenom", "nestručnom", "samopromovisanom u medijskog eksperta", "koja se bavi poslom koji ne zna", braniteljkom "manipulacija" i "reketiranja", dok moj smiren i argumentovan nastup u pismu nazivaju "agresivnim i nervoznim", "perfidnim". Moje saradnike, autore izvještaja o samoregulaciji, Duška Vukovića i Marijanu Buljan, nazivaju nestručnim laicima i ekspertima

pod navodnicima, a naš cilj relativizacijom kršenja profesionalnih standarda, bez ijednog argumenta koji bi iole stručno pobio naše tvrdnje.

Neka sve te uvrede Vujoviću služe na čast. Međutim, posebno zabrinjava što 24 crnogorska medija, koji čine Medijski savjet za samoregulaciju, među kojima i javni servis i državna novina, nemaju ništa protiv ovako primitivnog nivoa obračuna s neistomišljenicima, koji se usude da argumentovano kritikuju rad Savjeta ili postavku jedne izložbe. U tome sad posebno prednjače portal *CdM*, *Tv Pink* i *Pobjeda*, koji uprkos obavezi novinara da brane pravo na slobodan komentar i kritiku, objavljuju reagovanje organizatora na moju kritiku izložbe koju nisu objavili. Kao da je ona Volterova – ne slažem se s Vama, ali ću do kraja braniti vaše pravo da to kažete – ovdje pretvorena u - samo probaj da nas kritikuješ, pa da vidiš kako znamo da ponizimo, u klan da svrstamo, da zaredamo po porodici... šta je tek onda sljedeće?!

Tea Gorjanc-Prelević,
Izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava